

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 18.4.2008 г.
СОМ(2008) 204 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА**

Въвеждането на еврото в Кипър и Малта

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

Въвеждането на еврото в Кипър и Малта

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 10 юли 2007 г. Съветът взе решение да отмени дерогацията на Кипър и Малта за приемането на единната валута, считано от 1 януари 2008 г.

Успешната смяна на валутата на двете държави потвърди, че при щателна подготовка четириседмичен период на двойно обращение може да бъде достатъчен, дори за държави с много голям размер на паричната маса в обращение¹. По-голямата част от кипърците (95 %) и от малтийците (95 %) възприеха смяната на валутата в страната си като плавна или като по-скоро плавна и ефикасна.

Настоящото съобщение се отнася до най-важните аспекти на процеса на смяната на валутата, по-специално на преминаването към парична наличност в евро, преустройването на административните и финансови системи, реалното и възприеманото въздействие на въвеждането на еврото върху цените, мнението на гражданите за информацията и комуникационните кампании; освен това са направени някои заключения, които могат да представляват интерес при следващи случаи на смяна на валутата.

2. ПРЕМИНАВАНЕТО КЪМ ПАРИЧНА НАЛИЧНОСТ В ЕВРО

Преминаването към парична наличност в евро представлява най-видимият елемент от процеса на смяна на валутата, тъй като на практика в него участват всички финансови институции, предприемаческият сектор и гражданите. Успехът на тази операция зависи от навременната доставка на парична наличност в евро за всички засегнати страни и от щателната подготовка на изтеглянето на традиционните валути.

2.1. Операции по предварително захранване и операции по вторично предварително захранване преди „евроденя“

А) Кипър

Централната банка на Кипър (ЦБК) започна предварителното захранване на търговските банки на 22 октомври 2007 г. с евромонети и на 19 ноември 2007 г. с евробанкноти. Към 80 % от стойността на евробанкнотите (на стойност 950 милиона EUR) и 64 % от стойността на евромонетите (на стойност 64 милиона EUR) бяха доставени на банковия сектор преди „евроденя“. Всички банкови клонове в Кипър (около 900) участваха в операциите по предварително захранване.

---

¹ Кипърският и малтийският план за смяна на валутата уточняват, че следва да се прилага сценарият, наречен „големият взрив“, както и едномесечен период на двойно обращение. Първата вълна на държави от Еврозоната въвежда еврото в съответствие със сценария „Мадрид“, който предвиждаше преходен период от три години (една година за Гърция). Словения беше първата държава, която използва сценария „големият взрив“, в съответствие с който евробанкнотите и евромонетите бяха въведени в деня, в който еврото стана законно платежно средство (1 януари 2007 г.).

Вторичното предварително захранване с парични наличности в евро на търговците на дребно започна по същото време. Въпреки че ЦБК активно обясняваше необходимостта от вторично предварително захранване на всички предприятия, работещи с налични пари, поръчките в евро в брой бяха значително под очакванията. Множество дребни предприемачи твърдяха, че е трудно и скъпо да се изпълнят всички изисквания във връзка с вторичното предварително захранване. За да се преодолее този проблем, банките, в споразумение с ЦБК разрешиха на предприятията да бъдат вторично предварително захранени на 31 декември по опростена процедура. Почти 58 % от вторично предварително захранените 1 377 предприятия използваха опростената процедура, като по този начин им беше доставена сума в общ размер от 3,3 милиона EUR (в сравнение с 11,1 милиона EUR, доставени по стандартната процедура).

Освен това, някои банки започнаха да обменят кипърски паунди в евробанкноти за клиентите си по обменния курс и без комисиони от 1 ноември, позволявайки по този начин на предприятията, които не можеха да поемат тежестта на вторичното предварително захранване, да закупят предварително парични наличности в евро.

Предлагаха се също така към 40 000 предварително пакетирани комплекта от евромонети (стартови комплекти) за предприятията, на стойност 172 EUR всеки, но само 22 000 от тях бяха продадени. Тъй като стартовите комплекти съдържаха монети на рула, останалите комплекти можаха лесно да бъдат използвани от банките след „евроденя“.

Други 250 000 мини-комплекта на стойност 10 CYP (17,09 EUR) всеки, бяха на разположение на широката общественост от 3 декември 2007 г. Бяха продадени към 189 000 мини-комплекта. Според проучването на Евробарометър² повече от 70 % от гражданите, закупили мини-комплекти, са ги отворили и са използвали монетите след смяната на валутата, докато към 20 % са съхранили комплектите.

При смяната на валутата непроданите мини-комплекти бяха изнесени, за да задоволят търсенето на колекционерите на монети в чужбина. През първите три седмици на януари бяха изнесени кипърски евромонети на стойност 3,5 милиона EUR.

Б) Малта

Предварителното захранване на търговските банки с наличности в евро започна на 15 септември 2007 г. 107 банкови клона получиха евробанкноти на стойност 540 милиона EUR и евромонети на стойност 27,81 милиона EUR преди „евроденя“.

По време на фазата на вторично предварително захранване (която започна на 1 декември 2007 г.), 134 предприятия бяха снабдени с евробанкноти на стойност 3,9 милиона EUR и монети на стойност 1,9 милиона EUR. Силно ограниченият брой предприятия, участвали в операцията по вторично предварително захранване, се дължи вероятно на наложените доста стриктни условия.

Имайки предвид особено голямата парична маса в обращение, Централната банка на Малта насърчи широката общественост да депозира свръхналичностите в банките от 1 декември. Едновременно с това банките започнаха да обменят безплатно банкноти и монети малтийски лири в евро, за да позволят на малките предприятия да придобият парични наличности в евро преди смяната на валутата.

Много предприятия предпочетоха да закупят стартови комплекти, за да се снабдят с достатъчно количество евромонети. Всичките 33 000 стартови комплекта за

---

² Флаш Евробарометър 223 (февруари 2008 г.)

предприятията (на стойност 131 EUR всеки) бяха продадени. Банките отбелязаха търсене на стартови комплекти, съдържащи както банкноти, така и монети, а така също и търсене на стартови комплекти със съдържание, различно от това на стандартните комплекти.

Малта отбеляза също така големи поръчки на малтийски монети от колекционери в чужбина. Към 1 200 000 монети от всяка номинална стойност бяха изнесени от частни банки в периода между „евроденя“ и 25 януари. По същото време Централната банка на Малта беше продала в чужбина към 32 000 комплекта, представляващи еврото и беше обменила към 10 000 монети от всяка номинална стойност с другите централни банки от еврозоната.

Фактът, че предприятията проявиха слаб интерес към вторичното предварително захранване, потвърждава отрицателното въздействие на стриктните изисквания по отношение на сигурността и предоставянето на информация, по-специално за малките дружества. По тази причина Европейската централна банка (ЕЦБ) в момента проучва възможността за опростяване на своите насоки по отношение на вторично предварително захранване при бъдещи случаи на смяна на валутата, вземайки предвид по-специално опростената процедура, използвана в Кипър в края на декември.

Несъответствието между търсенето и предлагането на комплекти от монети подчертава значението на внимателното планиране на количеството, което трябва да бъде предложено. Подготвянето на един комплект от монети на домакинство изглежда разумна основа.

Относително голямото количество на изнесените монети показва, че търсенето на колекционерския пазар трябва да се взема предвид, особено в малките държави. Поръчките на колекционерите могат значително да променят количеството на наличните монети при смяната на валутата.

2.2. Периодът на двойно обращение

Кипър и Малта се спряха на едномесечен период на двойно обращение. Плавната смяна на валутата в посочените две държави потвърди, че четири седмици са достатъчен период за въвеждане на новата валута и за изтегляне от обращение на значително количество от традиционните валути.³

2.2.1. Разпространение на евробанкноти и евромонети след „евроденя“

Банкоматите и банковите гишета бяха основните начини за придобиване на налични пари в евро, използвани от широката общественост и предприятията през първите дни от смяната на валутата. Но и в двете страни хората използваха също така магазините за търговия на дребно, за да се освободят от традиционните валути и да придобият евро.

А) Кипър

³ Периодът на двойно обращение е периодът, започващ на „евроденя“, през който и двете валути в обращение — еврото и традиционната валута (т.е. старата национална валута) са законни платежни средства. Той може да продължи до шест месеца, като държавите-членки могат да съкратят този период. Повечето от държавите от първата вълна на смяна на валутата се спряха на двумесечен период на двойно обращение. Словения избра период на двойно обращение само от 14 дни.

С цел улесняване на обмена на кипърски паунди в евро, много банкови клонове бяха отворени на 1 януари 2008 г., който е по принцип неработен ден за банките.

Кипърците посетиха 336 000 пъти своите банки през първите 10 дни на текущата година и изтеглиха или обмениха повече от 578 милиона EUR (средно 1 177 EUR на операция).

Всичките 550 банкомата преминаха към обслужване в евробанкноти в 0.30 часа на 1 януари. През първите седмици след „евроденя“ в обращение чрез банкомати се пузнаха единствено банкноти с ниски номинални стойности, с цел да се намали количеството на наличните пари, които търговците на дребно трябваше да връщат при сделки в брой. Кипърците изтеглиха повече от 32 милиона EUR, осъществявайки към 251 000 операции през първите десет дни след смяната на валутата. Това представляваше средно 127 EUR на операция.

Както в Словения и в някои от страните, приели еврото през 2002 г. (например Германия и Испания), в дните след смяната на валутата много граждани предпочетоха банковите гишета пред банкоматите за придобиване на новата валута. Сравнението между цифрите за целия период на двойно обращение (януари 2008 г.) и тези за януари 2007 г. позволява да се отбележи ръст от 55 % на стойността на операциите по теглене и обмен, при нарастване от 61 % на стойността на операциите на гише, докато нарастването за транзакциите през банкомати е едва 23 %⁴.

Относително високата средна стойност на операциите по теглене и обмен, извършени по банков път в Кипър (1 177 EUR), позволява да се смята, че хората са събирали и съхранявали големи количества налични пари, което предизвика опашки в банките през първите дни след смяната на валутата, въпреки че банковите гишета бяха отворени по изключение на 1 януари. Все пак ситуацията в банките бързо се върна към нормалната.

Б) Малта

Между 1 и 10 януари бяха извършени почти 230 000 операции по обмен на гише, на обща стойност от около 165 милиона EUR. Средната стойност на обменните операции беше от около 720 EUR. В Малта тегленията от банкомати надвишаваха тези от банковите гишета, но общата стойност на парите в евро, придобити чрез банковите гишета беше повече от четири пъти по-висока.

Около 90 % от всички банкомати в Малта (общо 154) предоставяха само евробанкноти от полунощ на 1 януари; останалите бяха приспособени през следващите часове. До 10 януари включително бяха извършени към 316 000 тегления на обща стойност от около 40 милиона EUR. Както и в Кипър, средната стойност на едно теглене беше около 126 EUR.

Изглежда хората бяха нетърпеливи да обменят за евро наличните си пари в национална валута, което доведе до значителни опашки в някои банкови клонове. Някои банки откриха гишета специално за предприятията, за да намалят времето за чакане. Все пак, дългите опашки, наблюдавани дори седмица след смяната на валутата, показват, че взетите мерки не винаги са били достатъчни. Банките не бяха напълно подготвени да посрещнат силно нарасналото натоварване, въпреки осигуряването на 600 касиери.

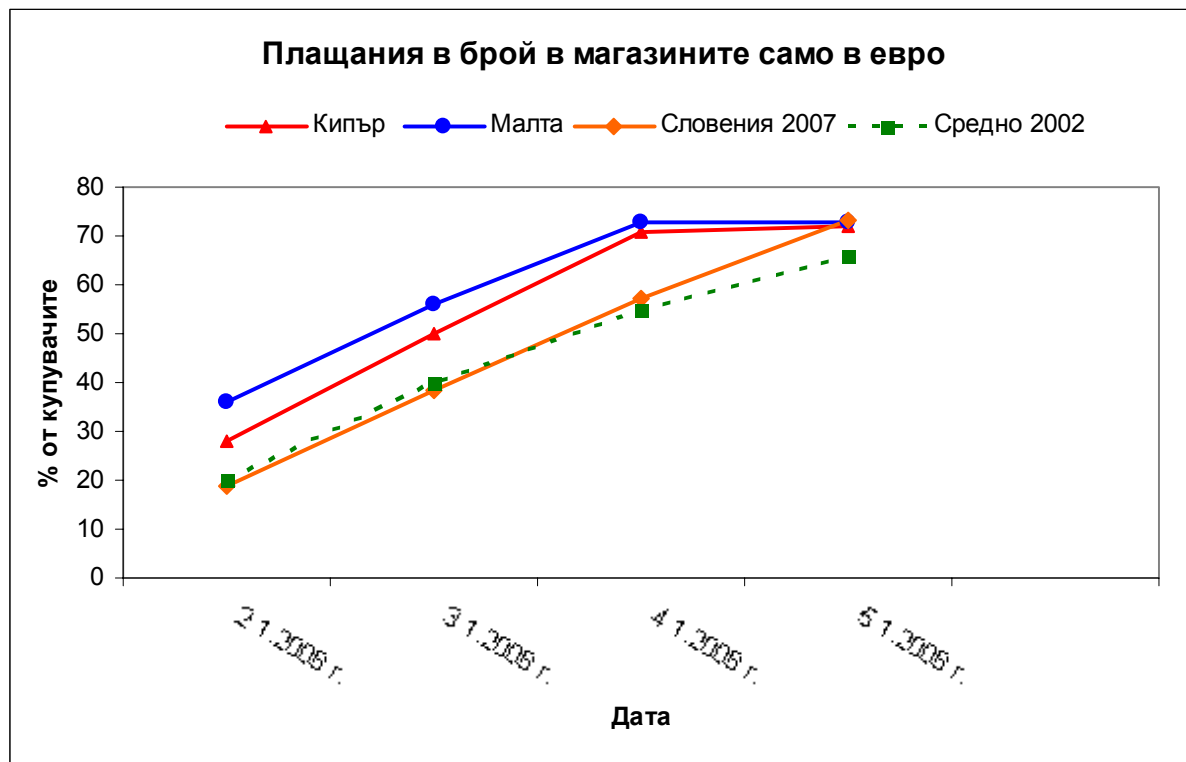
2.2.2. Развитие на плащанията в брой

---

⁴ Стойността на операциите през банкомати нарасна с едва 15 %, най-вече защото през януари 2008 г. банкоматите предоставяха предимно банкноти с ниски номинални стойности.

Цифрите относно плащанията в брой в евро показват, че евро то бързо стана валутата на Кипър и Малта. Неговата употреба през първите три дни нарасна много по-бързо в сравнение с държавите от първата вълна (вж. графика 1). И в двете страни делът на плащанията в брой в евро в магазините достигна 70 % от всички плащания в брой на 4 януари, докато при смяната на валутата през 2002 г. делът на плащанията в брой в евро не надвиши 70 % до 6 януари. Повече от 90 % от търговците на дребно връщаха ресто изключително в евро от 2 януари 2008 г.

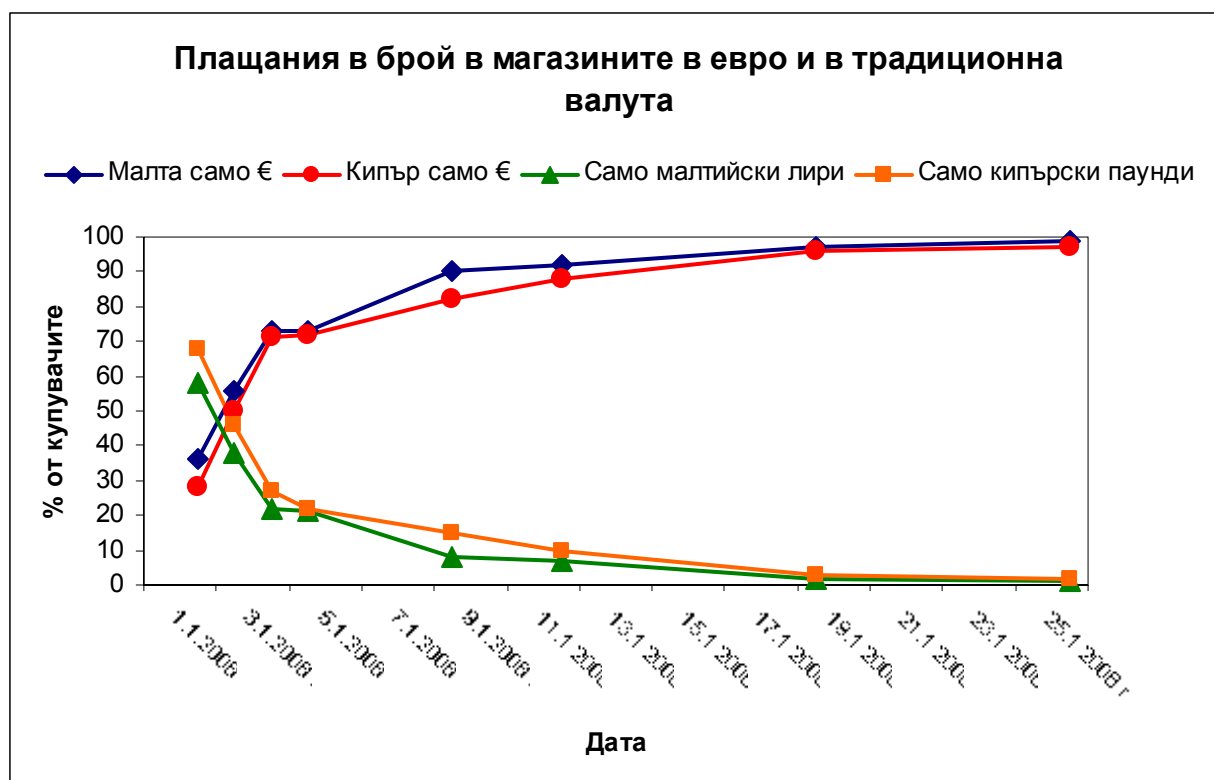
Графика 1

Източник: службите на Комисията

Вследствие на това плащанията в традиционните валути спаднаха плавно от 100 % на 29 декември 2007 г. на само 7—10 % от всички плащания в брой на 12 януари 2008 г. На 20 януари 2008 г. (т.е. десет дни преди края на периода на двойно обращение) само 3 % от плащанията в магазините се извършваха в традиционни валути (вж. графика 2).

Графика 2

Източник: службите на Комисията

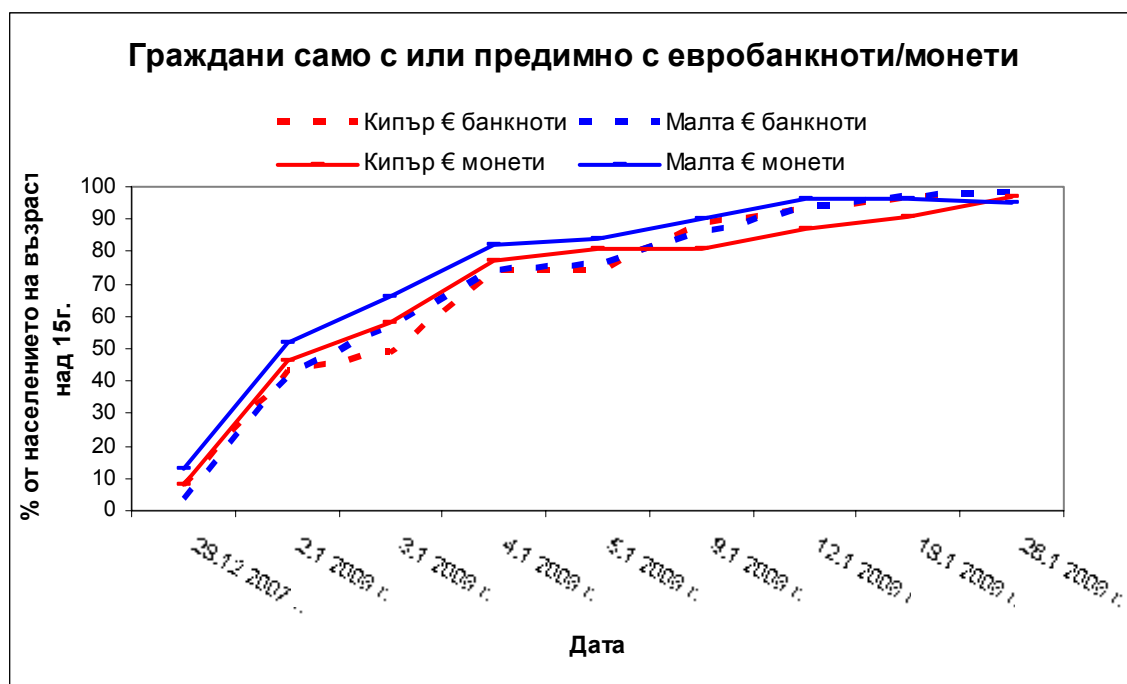
Някои продавачи на дребно страдаха от недостиг на пари в брой през първите няколко дни, тъй като много граждани, обезкуражени от дългите опашки в банките, използваха магазините, за да се освободят от традиционните валути. В резултат на това касиерите имаха нужда от повече монети с високи номинални стойности и банкноти с ниски номинални стойности, отколкото бяха предвидили.

Някои търговци на дребно, както и някои доставчици на услуги в Малта (например автобусните шофьори) свършиха своите монети от 1 и 2 евроцента, които им трябваша, за да връщат точно рестото. Тъй като законодателството забрани закръгляването на цените към по-високата стойност, беше отбелязано неочаквано голямо търсене на монети с някои номинални стойности и се наложи Централната банка на Малта да направи допълнителни поръчки.

Резултатите от проучването на Комисията, представени в графика 3, показват, че едва 12 дни след смяната на валутата повече от 90 % от кипърците и малтийците са имали *само или предимно* евромонети и евробанкноти в портфейлите си. Смяната на валутата се осъществи учудващо бързо, като се има предвид факта, че в сравнение със Словения, по-малко хора бяха придобили налични пари в евро преди „евроденя“. На 29 декември 2007 г. 7 % от кипърците имаха предимно евробанкноти и 8 % от тях имаха предимно евромонети. Съответните цифри за Малта са 4 % и 12 %. В Словения съответните стойности бяха достигнали 20 % за евробанкнотите и 27 % за евромонетите за съпоставим период.

Графика 3

Източник: службите на Комисията

Гражданите свикнаха бързо с новата валута. До началото на февруари 2008 г., почти 90 % от малтийците и 95 % от кипърците смятаха за много лесно или доста лесно различаването на евро банкнотите. Повече от половината малтийски граждани (53 %) пресмятаха цените предимно в евро при ежедневните си покупки и към 40 % правеха това и при необичайни покупки. Кипърците все още пресмятаха предимно в паунди при закупуването на стоки с по-висока стойност, но мислеха предимно в евро при ежедневните си покупки.⁵

2.2.3. Изтегляне от обращение на традиционните валути

Традиционните валути започнаха да бъдат изтегляни през последните месеци на 2007 г. На 1 януари 2008 г. към 40 % от стойността на банкнотите в обращение бяха вече изтеглени в Малта и 10 % в Кипър. Процесът се ускори през първите дни на януари с изтегляне на ден на 5—6 % от обема на традиционните банкноти в обращение в Кипър и около 3 % в Малта.

Към 50 % от стойността на банкнотите кипърски паунди и малтийски лири, останали в обращение на 1 януари, бяха изтеглени съответно до 15 януари и 17 януари⁶. И в двете страни изтеглянето се извърши по-бързо в сравнение с 2002 г., когато до 21 януари прагът от 50 % не беше достигнат. Към 25 % от кипърските и 35 % от малтийските парични наличности в национална валута бяха все още в обращение към края на януари, резултат до голяма степен идентичен на наблюденията през 2002 г.⁷

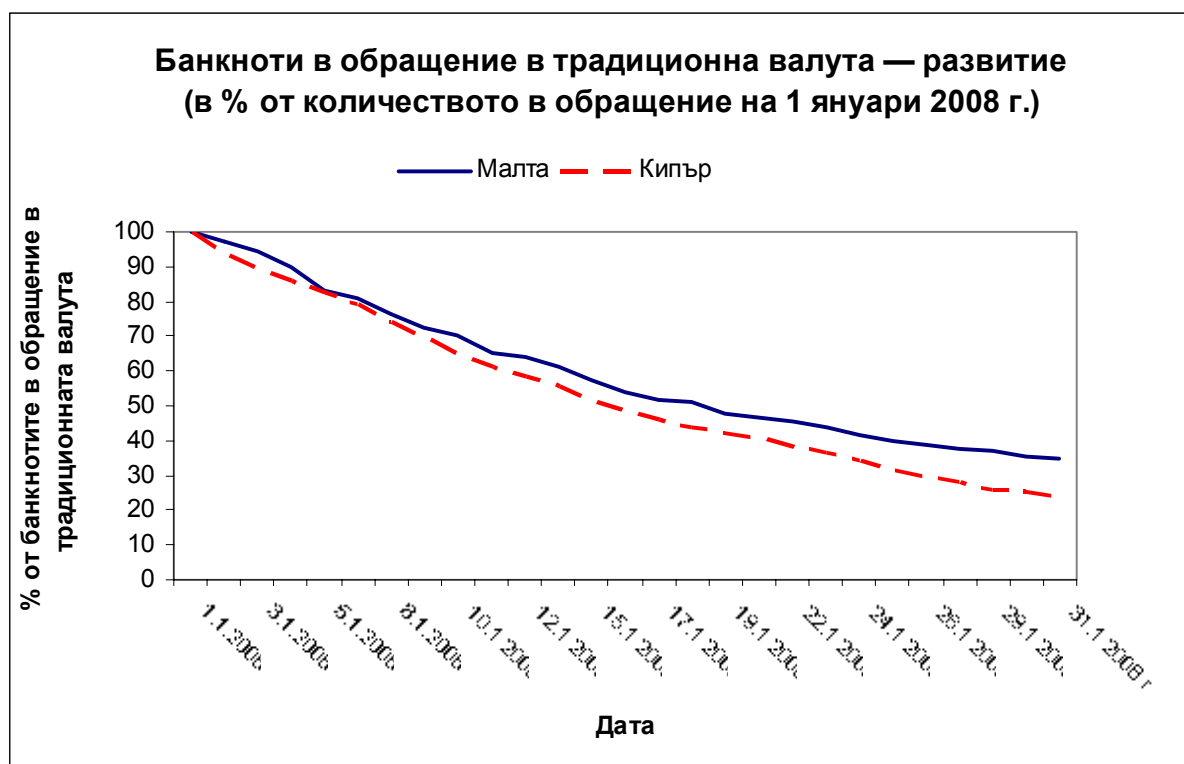
⁵ Проучвания на Флаш Евробарометър 222 за Кипър и Флаш Евробарометър 223 за Малта, и двете направени през февруари 2008 г.

⁶ Общата стойност на банкнотите и монетите кипърски паунди в обращение на 1 януари 2008 г. беше съответно 994 милиона EUR и 66 милиона EUR. Съответните цифри за малтийската лира бяха 635 милиона EUR и 44 милиона EUR.

⁷ Централната банка на Кипър ще продължи да обменя безплатно национални банкноти до 10 години след „евроденя“, а монети — до две години след тази дата. Централната банка на Малта

Общо взето не беше съобщено за проблеми, свързани с дружествата, осигуряващи транспорта на паричните наличности или с банките във връзка със събирането и съхраняването на традиционната валута.

Графика 4

Източник: ЕЦБ

Смяната на валутата в Кипър и Малта потвърждава факта, че кратък период на двойно обращение е технически осъществим, дори за държави с много голяма парична маса в обращение.

Въпреки че банките взеха специални мерки, за да посрещнат силно нарасналото натоварване, те не винаги бяха достатъчни, за да се избегнат опашките през първите седмици след смяната на валутата. Връщането на събрани пари в традиционни валути преди „евроденя“, екстензивно вторично предварително захранване за широката общественост и използването на непарични разплащателни средства също следва силно да се насърчава преди всеки случай на смяна на валутата, с цел да се улесни преходът.

3. ПРЕУСТРОЙВАНЕТО НА ФИНАНСОВИ И АДМИНИСТРАТИВНИ СИСТЕМИ

В съответствие с т.нар. сценарий „големият взрив“ за преминаване към парична наличност в евро, избран от Кипър и Малта, всички административни и финансови

ще продължи да обменя банкноти и монети малтийски лири съответно до 2 февруари 2010 г. и 1 февруари 2018 г.

системи функционираха изключително в техните съответни национални валути до 31 декември 2007 г. и преминаха към еврото на 1 януари 2008 г.

Съгласно всички налични данни кипърската и малтийската публична администрация, както и предприятията, успяха да се подготвят по подходящия начин и навреме. Експерти от двете държави-членки участваха в действия за предоставяне на информация и обучение, организирани от Комисията/Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ), ЕЦБ и Европол, с цел да бъдат запознати с процедурите и методите за защита на еврото срещу фалшификации.

Почти всички предприятия и в двете страни — предмет на изследването през септември 2007 г.⁸, са били информирани за смяната на валутата и са започнали подготовката си.

Банките и търговците на дребно не съобщават за големи технически проблеми при смяната на валутата. Смяната на валутата на банкоматите, системите за плащания с карти и по банков път също беше плавна.

4. РАЗВИТИЕ НА ЦЕНИТЕ

4.1. Наблюдение на цените по време на смяната на валутата

Резултатите от проучването на Евробарометър за възприемането от обществеността на еврото, проведено през септември 2007 г., показаха, че повече от три четвърти от гражданите на Кипър и Малта са се страхували от злоупотреби и измами във връзка с цените при смяната на валутата. За да се отговори на тези опасения, и двете страни предприеха широкомащабни мерки.

В Кипър правилното прилагане на двойното обозначаване на цените⁹ беше наблюдавано отблизо от пет органа за наблюдение на смяната на валутата, а цените на често купуваните стоки бяха наблюдавани от Министерството на финансите и сдруженията на потребителите. Кодексът за справедливи цени, подписан от 7 579 предприятия, явно позволи да се ограничи успешно покачването на цените, тъй като повечето от случаите на злоупотреби бяха установени сред предприятията, които не го бяха подписали. Органите за наблюдение на смяната на валутата се свързаха с търговците на дребно и доставчиците на услуги, чиито цени се бяха покачили необичайно много (предимно бръснари, фризьори, продавачи на кебап, управители на частни паркинги, лекари, управители на кафенета и кина), за да проучат причините, поради които са извършени злоупотреби при смяната на валутата, и публикуваха имената на извършителите в интернет.

В Малта положението с цените се наблюдава от Националният комитет за смяна на валутата (NECC)¹⁰, който също беше лансирал инициативата FAIR, в която са включени 7 900 предприятия.

Малта е първата страна, в която закръгляването на цените към по-високата стойност при преизчисляването им в евро беше забранено със закон¹¹. Всички случаи на

---

⁸ Флаш Евробарометър 218 (септември 2007 г.) за Кипър, проучване на Националния комитет за преминаване към еврото (NECC) за бизнеса (септември 2007 г.) за Малта.

⁹ Двойното обозначаване на цените в кипърски паунди и в евро стана задължително от 1 септември 2007 г. и ще продължи да бъде задължително до 30 септември 2008 г. В Малта двойното обозначаване на цените в малтийски лири и в евро стана задължително от 11 юли 2007 г. и е задължително до 30 юни 2008 г.

¹⁰ Наблюдението на цените ще продължи до юни 2008 г.

закръгляване, съобщени от гражданите по евро канала или изпратени по електронната поща, се проучват незабавно. През първите седем седмици от годината 107 собственици на магазини и други оператори (в това число много лекари и някои собственици на паркинги) намалиха цените си след предупреждение от страна на Националния комитет за смяна на валутата, че са увеличили неоправдано възнагражденията или цените си при смяната на валутата. Глоби за неоправдано увеличение на цените бяха наложени на три предприятия, а 96 молби се оказаха неоснователни.

4.2. Ценови тенденции

Развитието на инфлацията в Кипър и Малта през 2007 г. беше силно повлияно от фактори от световен мащаб. Сравнително ниската инфлация през първата част на годината се дължеше до голяма степен на благоприятния базов ефект от цените на енергоносителите, които се промениха в обратна посока от август — септември 2007 г. Така през втората част на 2007 г. неблагоприятният базов ефект от цените на енергоносителите заедно с увеличаването на цените на суровините способстваха за засилване на инфлацията.

Средногодишната инфлация в Кипър е 2,2 % през 2007 г., с ниски стойности през първата половина на годината и високи през втората. Тенденцията на повишаване на инфлацията според хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) през 2007 г. продължи през първия месец на 2008 г. Така годишната инфлация през февруари 2008 г. достигна 4,7 % срещу 4,1 % през януари 2008 г. Средногодишната инфлация в Малта през 2007 г. беше 0,7 % с доста променливи стойности през годината: забавянето, наблюдавано през първата част на годината беше последвано от ускоряване на развитието на инфлацията през втората част на годината. През февруари годишната инфлация беше 4,0 % при 3,8 % през януари 2008 г.

Според предварителната оценка на Евростат („Смяната на валутата и инфлацията в Кипър и Малта“, април 2008 г.) и в Кипър и в Малта общото (еднократно) въздействие на смяната на валутата върху водещата инфлация по време на смяната на валутата и веднага след това беше вероятно между 0,2 и 0,3 процентни пункта. Очакваните резултати за Кипър и Малта съответстват на опита на страните от първата вълна, преминали към еврото през 2002 г. и на опита на Словения през 2007 г. Затова Евростат смята, че ефектът от смяната на валутата както в Кипър, така и в Малта изглежда забележим, но без да е от величина, която да окаже влияние върху водещата инфлация в двете страни. Евростат ще актуализира своите заключения по отношение на въздействието от смяната на валутата в Кипър и Малта при нужда, когато се появи допълнителна информация.

4.3. Възприемане на цените

Сведенията на службите на Комисията показват, че възприеманата инфлация най-общо следва ХИПЦ-инфлацията в Кипър и Малта през последните няколко години. В Кипър

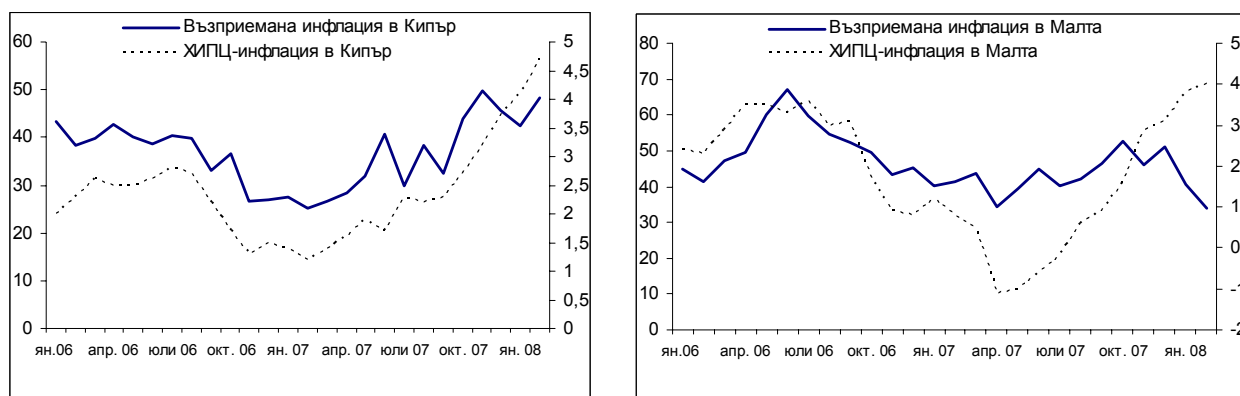
---

¹¹ В съответствие с малтийския закон за приемане на еврото (САР.485), закръгляването на парични суми е позволено само тогава, когато в резултат се получава стойност в евро, по-малка от паричната равностойност в малтийски лири преди превръщането. Когато паричните суми са част от редица за целите на установяване на прагови стойности, превръщането на тези суми в евро може, при необходимост, да се извърши със закръгляване, за да се осигури непрекъснатост на праговите стойности на съседните интервали и ясно да се определи интервала в един праг. Когато това се налага от изключителни обстоятелства, произтичащи от технически причини, и след подаване на молба до органа за наблюдение на смяната на валутата, последният може да разреши закръгляване по друг начин, определяйки реда и условията.

възприеманата инфлация следваше неотклонно движението на водещата инфлация, тъй като и двете проявяват тенденция на покачване от началото на 2007. В Малта възприемането на инфлацията също следваше ХИПЦ-инфлацията, макар и не дотам отблизо, тъй като рязкото спадане на ХИПЦ-инфлацията през април не беше последвано от съответното спадане във възприеманата инфлация.

Наличните сведения от преминаването към евро показват, че възприемането на инфлацията не се е променило на първо време. Въпреки нарастващата ХИПЦ-инфлация, възприеманата инфлация в Кипър намалява до 42,3 процентни пункта през януари 2008 г. от 45,7 процентни пункта през декември миналата година, а възприеманата инфлация в Малта спадна на 40,5 процентни пункта през януари 2008 г. в сравнение с 51,0 процентни пункта през предходния месец. Така изглежда, че нито ускоряването на ХИПЦ-инфлацията, нито възможното въздействие на въвеждането на еврото върху цените е повлияло върху възприемането на инфлацията от страна на потребителите. Други фактори, като информационните кампании, може да са спомогнали за намаляването на възприеманата инфлация в двете най-нови държави-членки на еврозоната. За Малта е твърде вероятно това да е свързано със забраната за закръгляване на цените към по-високата стойност и строгите мерки във връзка със спазването на забраната.

Графика 5

Източник: службите на Комисията

Все пак ситуацията се измени до известна степен през февруари 2008 г. Докато в Малта възприеманата инфлация продължи да спада и достигна 34,0 процентни пункта срещу 40,5 процентни пункта през януари 2008 г., в Кипър възприеманата инфлация нарасна до 48,2 процентни пункта в сравнение с 42,3 процентни пункта през януари 2008 г. Все пак не трябва да се правят преждевременни заключения относно бъдещото развитие на възприемането на инфлацията в Кипър и Малта.

Кипър и Малта отбелязаха инфлационен натиск от средата на 2007 г., най-вече поради ускоряването на световната инфлация в подкатегориите на енергоносителите и храните. В същото време възприемането на инфлацията най-общо следваше тенденцията на ХИПЦ-инфлацията. През първия месец след преминаването към еврото, възприемането на инфлацията остана под контрол, въпреки ускоряването на измерената инфлация. През февруари възприеманата инфлация в Кипър се повиши, докато в Малта тя се понижи още повече.

5. КОМУНИКАЦИОННА КАМПАНИЯ ОТНОСНО СМЯНАТА НА ВАЛУТАТА И НЕЙНОТО ВЪЗПРИЕМАНЕ ОТ ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Кипърската евро кампания и националната интернет страница за еврото (www.euro.cy) бяха официално открити на 31 май 2006 г. Медийната кампания започна едва през пролетта на 2007 г. отчасти поради проблеми свързани с тръжната процедура за възлагане на договор на агенция за връзки с обществеността. Кампанията беше насочена към малките и средни предприятия, селските райони и рисковите групи. Основните послания се отнасяха до времевия график за смяната на валутата, ползите от еврото, обменния курс и опасенията във връзка с неоснователно покачване на цените. Основните канали, използвани за разпространение бяха радиото (10 225 клипа), телевизията (3 260 клипа) и печатните рекламни материали (206 реклами в списания и 241 във вестници). „Евробуси“ обикаляха острова, за да информират жителите на по-отдалечените райони. Давайки си сметка за продължаващия нисък интерес спрямо еврото, кипърските власти увеличиха усилията си в областта на комуникацията през последните месеци, най-вече по отношение на рисковите групи. Европейската комисия подкрепи редица дейности, в това число нова изложба за еврото, конференция — образец и семинар за журналисти, национално състезание в училищата и изготвяне на рекламни материали.

Изглежда информационната кампания постигна много добри резултати. Съгласно Евробарометър от февруари 2008 г. 9 от всеки 10 кипърци са се чувствали добре или доста добре информирани за смяната на валутата. За повечето от гражданите основен източник на информация са били медиите (61 %), следвани от търговските банки (16 %) и Централната банка на Кипър (10 %). Хората са били също така много доволни (49 %) или сравнително доволни (44 %) от информацията за еврото, предоставена от националните власти. Осем от десет кипърци са получили евро калкулатор и са го възприели като много полезен. През февруари 2008 г. към 80 % от запитаните при проучването на Евробарометър все още са желали да получат повече информация относно справедливото закръгляване и правилното ценообразуване, за социалните, икономически и политически последици от въвеждането на еврото, както и за защитните знаци на еврото.

Първоначалната ниска подкрепа на еврото в **Малта** беше променена с помощта на широкообхватна многоетапна кампания, насочена на първо място към информираността относно ползите от еврото, след това към практическите аспекти на смяната на валутата. Тя включваше както медийни дейности (4 750 телевизионни клипа, 20 125 радио клипа и 1 465 реклами в списанията и вестниците), така и комуникационни дейности чрез личен контакт (евро телефонна линия, контакти с пресата, с неправителствените организации, с местните съвети и енории, с организации на потребителите и предприемачите, с училищата и рисковите групи). Информационната кампания разглеждаше редовно опасенията на хората във връзка с евентуални нелоялни практики. Всички действия бяха подкрепяни от интернет страница (www.euro.gov.mt), където системно се въвеждаше цялата информация, свързана с еврото.

Европейската комисия, в рамките на споразумение за сътрудничество, подкрепи две изложби и една конференция за еврото, едно проучване на общественото мнение и едно допитване относно двойното обращение, както и едно национално състезание за училищата.

Изглежда продължителната и интензивна информационна кампания постигна много добри резултати. Съгласно Евробарометър от февруари 2008 г. 9 от всеки 10 малтийци

са се чувствали добре или сравнително добре информирани за смяната на валутата. Медиите са били основният източник на информация за по-голямата част от хората (68 %), като за най-ефикасен източник се е смятала телевизията. Телевизионните клипове са гледани от 87 % от запитаните, като повече от 90 % от тях са ги възприели като доста или много полезни. През февруари 2008 г. 56 % от запитаните при проучването на Евробарометър все още са желали да получат повече информация относно справедливото закръгляване и правилното ценообразуване, както и за защитните знаци на еврото.

Смяната на валутата и свързаната с това информационна кампания бяха възприети и в двете страни като плавни и ефикасни. Това показва, че добре организирана и широкообхватна комуникационна кампания може да стимулира обществената подкрепа на еврото. Освен това малтийската кампания показва, че опасенията по отношение на евентуално покачване на цените при смяната на валутата могат да бъдат разсеяни успешно чрез правилно насочени и интензивни информационни дейности.